

املا و دانش زبانی درس هفدهم

1- از متن درس، بندهایی را که هر دو واژه‌ی مشخص شده در آن به کار رفته است، پیدا کنید و بنویسید. **کلمات** به کار رفته با رنگ قرمز مشخص شده است.

الف) وصیت، عزوجل

پاسخ: گفت: **وصیت** می‌کنم شما را که، خدای **عزوجل**، به یگانگی شناسید و وی را اطاعت دارید و بدانید که کردار زشت و نیکوی شما را می‌بیند و آنچه در دل دارید، می‌داند و زندگانی شما به فرمان اوست.

ب) زینهار، حرام

پاسخ: نیکویی گوئید و نیکوکاری کنید که خدای، **عزوجل**، که شما را آفرید برای نیکی آفرید و **زینهار** تا بدی نکنید و از بدان دور باشید که بدکننده را زندگانی، کوتاه باشد و پارسا باشید و چشم و گوش و دست از **حرام** و مال مردمان، دور دارید.

2- با توجه به حروف نوشته شده در جدول، واژه‌های چهار حرفی را از متن درس پیدا و جدول را کامل کنید. (از تکرار واژه‌ها پرهیزید.)

پاسخ: دریغ، وصیت، بهشت، حکیم، خدای، بدخو،
علما، حکما

3- واژه‌های متضاد را در ابیات و عبارتهای زیر بیابید.

الف) سخن در میان دو دشمن، چنان گوی که اگر دوست گردند، شرمزده نشوی. (سعدی)

پاسخ: دشمن $\neq$ دوست

ب) موج ز خود رفته‌ای، تیز خرامید و گفت: هستم اگر می‌روم، گر نروم نیستم. (اقبال لاهوری)

پاسخ: هستم $\neq$ نیستم، خودرفته $\neq$ خرامید (عصبانی، آرام)، می‌روم $\neq$ نروم

پ) دوستان و دشمنان را می‌شناسم من، زندگی را دوست دارم، مرگ را دشمن. (اخوان ثالث)

پاسخ: دوستان $\neq$ دشمنان، زندگی $\neq$ مرگ، دوست $\neq$ دشمن

نگارش درس هفدهم

1- عبارتهای زیر را مانند نمونه، به نثر سادهی امروز، برگردانید.

نثر سادهی امروز

نثر کهن

من نخستین فردی باشم که به او
ایمان آورم.

نخست کسی، من
باشم که بدو گِروم.

**سخن خوب بگویید و هوشیار
باشید که بدی نکنید.**

نیکویی گوید و زینهار
بدی نکنید.

همیشه راستگو باشید.

راست گفتن پیشه
کنید.

2- عبارت زیر را در یک بند، کامل کنید.

از دروغ گفتن دور باش چون دروغ **پاسخ:** مانند یک نقطه سیاه در روح ما باقی می ماند و کم کم تمام روح ما را سیاه می کند. دروغ ما را در گرداب خودش غرق می کند و زمانی که غرق شویم، نجات یافتن از آن بسیار سخت است. دروغ گفتن کم کم تبدیل به عادت شده و حتی در مواردی که نیاز نیست هم دروغ می گوئیم.

جواب کارگاه نویسندگی درس هفدهم

1- حکایت «نردبان فروش» از عبید زاکانی را بخوانید و برداشت خود را از آن در چند سطر بنویسید.

شخصی به کمک نردبان در باغ دیگری می‌رفت تا میوه بچیند، صاحب باغ سر رسید و گفت: «در باغ من چه کار داری؟»

آن شخص گفت: «نردبان می‌فروشم.»

گفت: «نردبان در باغ من می‌فروشی؟»

گفت: «نردبان از آن من است، هر جا که خواستم می‌فروشم.»

پاسخ: شخصی که برای دزدیدن میوه با یک نردبان به باغی رفته بود با دیدن صاحب باغ به دروغ به او می‌گوید که برای فروختن نردبان به آنجا رفته است و چون **دروغ** بزرگی گفته بود، صاحب باغ به سرعت می‌فهمد و به او می‌گوید که نردبان را در باغ من می‌فروشی؟ این حکایت به این معنی است که افراد دروغگو به موقعیت توجهی نمی‌کنند و دروغ خود را چه کوچک یا بزرگ باشد بر زبان می‌آورند. و وقتی شخص مقابل به دروغ آنها پی برد، بازهم عذرخواهی نکرده و با آوردن دلایل غیرمنطقی سعی در توجیه کار خود دارند.

2- مفهوم ضرب‌المثل «به پایان آمد این دفتر، حکایت همچنان باقی است» را در یک بند توضیح دهید.

پاسخ: به این معنی است که نوشته ما به پایان رسید، اما حرف‌های ما هنوز تمام نشده است. در مواقعی که مطلب آنقدر بزرگ است که زمان کافی برای بیان آن نداریم، از این **ضرب‌المثل** استفاده می‌کنیم.

درک متن درس هفدهم

الف) گاهی «تا» مفهوم فاصله‌ی زمانی و مکانی را بیان می‌کند. به نمونه‌های زیر، توجه کنید:

- از تهران تا شیراز فقط دشت و طبیعت را تماشا کردم.

- از صبح تا شب، کار می‌کنیم.

ب) گاهی کلمه‌ی «تا» به مفهوم «وقتی که، زمانی که و همین که، برای اینکه» به کار می‌رود. به نمونه‌های زیر، توجه کنید:

- تا او را دیدم، همه‌ی پرسش‌ها را فراموش کردم.

- خیلی دویدم که به موقع برسم؛ تا رسیدم، آنها رفته بودند.

پ) گاهی «تا» واحد شمارش هم هست. مثال:

- او هر روز، بیست تا نان می‌گرفت.

- به کتاب‌فروشی رفتم و دو تا کتاب خریدم.

ت) مفهوم «تا» را در هر یک از جمله‌های زیر، بنویسید.
(پاسخ‌ها با رنگ سبز)

آنها دام و تله می‌گذارند تا تو را در دام بیندازند. برای
اینکه

می‌خواهم به مهدی کمک کنم تا درس‌هایش را بهتر یاد
بگیرد. برای اینکه

از شام تا سحر بیدار بود. فاصله زمانی

تا کنون چند تا کتاب خوانده‌ای. فاصله زمانی - واحد
شمارش

تا شام، نیفتاد صدای تبر از گوش. فاصله زمانی

هنر و سرگرمی درس هفدهم

1- از روی سرمشق زیر، خوش خط و زیبا بنویسید. (این مورد توسط دانش آموز باید نوشته شود)

زمانی دهد تخت و گنج و کلاه
زمانی غم و رنج و خواری و چاه

چنین است، هر چند مانیم دیر
ماند نه شیر نه پیل سرافراز

2- برای جدول زیر، سوالات مناسب طرح کنید.

1-   پاسخ: درختی بلند و زیبا و مقاوم که نماد زندگی است، ولی میوه ندارد.

2-   پاسخ: مرتب، منظم و آرایش کرده.

3-   پاسخ: آتش را شعله‌ور ساخت یعنی آتش را...

4-   پاسخ: نور و روشنایی.

5-   پاسخ: نام دیگر آن دروغ‌سنج است.

6-   پاسخ: ارزشمند و نفیس